

Krojač Fips

ali

Nevarni sosed.

Burka v enem dejanji.

Poslovenil

D. HOSTNIK.

Izdalo in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V Ljubljani.

Natisnila „Národná tiskarna“.

1879.

Osobe:

- Fips, krojač.
Lizika, njegova varovanka.
Lucija Polajka, kramarica.
Leon Mihelič, mlad kupec.
Lojze, njegov služabnik.
-

(Oder je po dolgem razdeljen, kar se sè špansko steno prav lahko stori. Na desno se vidi v sobo mladega Miheliča, v hiši gospe Polajke; na levo v stanico krojača Fipsa v njegovej lastnej hiši. Ona ima dvojje duri, ta le ene. Na steni mej obema visi na Miheličej strani velika podoba, na Fipsovej Lizikina obleka zakrita z gardino.)

Prvi prizor.

Mihelič sedi zraven podobe in čita; vidi se mu, da je razmišljen, ter večkrat kaže znamenja nemira. Ne levej strani pri steni sedi Lizika ter pridno pletka. Njej nasproti za mizo šiva Fips, ter škili čestokrat zaljubljeno po Liziki.)

Fips: Hé, moja mučica me še ne pogleda, kaj?

Lizika: Ah, ljubi gospod varuh, če Vas pogledam, mi včasih kar pletkanje pade iz rok.

Fips: Naj pade, slaščica moja, naj pade, kaj to dé!

Lizika: O pač, dé, dé; potlej bi rekli: revše neumno se hoče uže možiti, pa še pletkati ne zna!

Fips: Hehehe! ali se hočeš res uže možiti, medena golobičica?

Lizika (gledaje proti steni vzdihne): Ah da!

Fips: Oh, stvarica nedolžna! kako sučeljavico proti steni, da bi ne kazala, v kakej zadregi je.

Mihelič: Ali ta prokleti Fips uže ne bo izšel.

Fips: Kaj pa gledaš na ono stran, vsaj ne sedi ženin tam?

Lizika (pomenljivo): O, jaz čutim, kako mi je blizu.

Fips: Čutiš, moja marjetica, moja šmarnica? No, le do binkošti še potrpi, dalje te pa res ne bom mučil.

Lizika (vstane ter se prikloni): Zahvaljujem se. (Usede se.)

Fips (na stran): Ah, zahvaljuje se mi, to ljubo dete. O, s to bom pa živel, kakor angeljci v nebesih. Hvala Bogu, ona je še precej tako-le priprosta; me vsaj prevarjala ne bo.

Mihelič: Bog ve, če je Fips uže izšel ali ne? (Trka tiho na steno.)

Lizika (se vstraši ter pogleduje na Fipsa, je li slišal.)

Fips: Zdelo se mi je —

Lizika (urno vmes): Jutri je nedelja, pa bom spet oblekla novi plašček, ki mi ga je varuh podaril o božiči.

Fips: Tako, tako, le ogrni ga. O, obleke mojej Liziki ne bo manjkalo. Jaz sem prvi krojač ženskih oblek v mestu. O, pri meni se le take obleke delajo, pri katerih kaj pod mizo pade, hehehe!

Mihelič: Jaz ne morem dèlj čakati! (Trka močneje.)

Fips: Kaj trka —

Lizika (urno vmes): Ali čem zopet jabelk speči, gospod varuh, včeraj so Vam tako dobro teknila.

Fips: Le, le, golobičica! — Jaz bi pa vendar rad vedel, kaj neki oni teleban razsaja, ki tam-le pri sosedu stanuje? Kaj zlodeja trka vedno na steno?

Lizika: Bržkone kak žebel zabija.

Fips: Pa ga nij treba! Stena je tenka. Ko je gospa Polajka to hišo zidala, sem se celo leto pravdal, kajti od te strani nij sezidala nobenega zidú. Pravdo se ve da sem izgubil, pa se jej je vendar razločno prepovedalo, da moje stene nema na noben način oškodovati.

Mihelič: Saj je ta dolgopetec sicer ta čas uže vedno zunaj! Kaj pa, ko bi bila Lizika zaspala. (Trka močneje.)

Fips: Uže spet! Menda mi cepce v steno zabija.

Lizika: Bržkone bi rad rog gori obesil. O, ko bi Vi vedeli, kako lepo trobi na-nj.

Fips: Da, da, prav žabje glasove mu izvablja. Menda misli, da je moja hiša mesto Jeriho, in mi jo hoče k tlom strobjiti.

Lizika (na stran): Skoraj je uganil.

Fips: Meni se zdi, da je to pravi drvar, kar nekatere reči zadeva. Pokliče me oni dan ter mi da kos dragega blaga, češ, naj mu izdelam obleko za neko damo po najnovejšej modi. Jaz gledam, kje je dama, pa mi reče, da jej je uže sam vzal mero, maje z ramami, ter se smeje kakor pečen hudiček.

Lizika: Morebiti je pa krojač?

Fips: E, mazač je, njegove mere ne razume nihče. Popirčke je seveda sešil, a lepih zvitih kavk, ki jih miškarjami strižemo, teh pa ne zna narejati. Sem mu uže hotel pokazati, kje je notri prišel žalit me s svojo mero; a blagó se mi je zdelo prelepo in na prvi pogled sem opazil, da bi ga utegnilo kakšen vatel ostati za mojo mučico. Razumeš?

Lizika: Kaj ne, za mojo svatovsko obleko?

Fips: Kako pa! Uže jo delajo pomagači, kmalu bo narejena. Potlej grem tjà, da jo poskusi. Glej, vsaj je tu-le mera — skoraj, tvoja visokost. Vstani malo — za šalo (drži mero ob njej).

Saperment, za las nijsi daljša. (Meri jo okoli.) O križ božji! široka si tudi ravno tako. (Jej meri roko.) Vraga, roka je tudi ravno tako dolga; to je pa čudno!

Lizika (se naredi prav neumno): I, morebiti je pa záme dal obleko delati?

Fips: Norče, ne govori tako bedasto. Saj te še nikdar videl nij. Ti si moja golobičica, ti mi ne smeš nikdar z doma, mučica moja.

Lizika: Hvala Bogu, da mi nij treba.

Fips: Oh ubožica, kaj pravi, da jej nij treba; o kako sem neusmiljeno srečen! Pa bi vendar rad vedel, kedo je tista damica, ki jej tak butelj jemlje mero. Morebiti jo vidim, kadar grem obleko poskusit. No, ljubica, zdaj te pa moram zapustiti za par minut.

Lizika (na stran): Ah, kaka sreča!

Fips: Revica, vem da ti bo dolgčas.

Lizika: O, se bom uže motila.

Fips: Jeli res, kar pravijo pomagači, da zapiraš vselej vrata, kedar jaz izidem, ljuba golobičica?

Lizika: Res res, nikogar ne pustim notri.

Fips (na stran): Krasno dete! nikogar ne pusti notri. Taka je kakor fenis! — Z Bogom mučica! golobičica! tašica! pridem kmalu spet k tebi. — (Na stran): Zdaj se zapre, in v tem

ko jaz obiskujem svoje ljudi, se mi doma skrivaj kuje sreča; to je nekaj vredno, to! — Z Bogom, Lizika! Binkošti! binkošti, le na binkošti vedno misli, preljubljena, presladka, prelepa slaščica! (Odide.)

Drugi prizor.

Lizika, Mihelič.

Lizika: Vendar je odšel. (Zapre vrata za njim potem potrka na steno.)

Mihelič (poskoči): Vendar! (Vzame podobo sé stene.)

Lizika (potegne zastor na stran ter pomeče nekaj obleke na tla. Velika votlina v steni se vidi).

Mihelič (skoči sèm): Vendar enkrat, ljubljeno dekle! To pot sem pa dolgo čakal.

Lizika: Sem bila li jaz tega kriva? Saj se varuh nij mogel spraviti z mesta.

Fips (trka od zunaj): Lizika! Lizika! Odprirno, sem nekaj pozabil.

Lizika: Uže je spet tukaj. Preč! preč! (Proti vratom.) Takoj odprem. (Mihelič zleze tjã. Lizika komaj zastor črez potegne, obleka ostane na tleh, potem odklene.) Ste uže zopet tukaj, ljubi gospod varuh?

Fips: Dva računa sem pozabil. Saj pri tebi se vse pozabi, ti copernica mala. (Vzame jih z mize.) Zakaj si pa vso obleko na tla zmetala?

Lizika: Iskala sem nekega krila, pa je vse črez-nje viselo. —

Fips: Verjamem, golobičica, verjamem, ti imaš tako garderobo kakor kaka grofinja. A, ta prostor bo premajhen za njo. Moram vendar pogledati. (Hoče tjà.)

Lizika (burno): Ne, ne, mej mojo obleko Vi ne smete, tam sem sama gospodinja.

Fips: No, no, le nikaar se ne jezi! Še en poljubek mi daj, no, za popotnico.

Lizika (mu drži lice, on jo glasno poljubi).

Mihelič (ki posluša, prav na glas): Da bi te vrag vzal!

Fips: Glej, glej, kak se oni sosed togoti. Vsaka beseda se razume.

Mihelič: Prekleti dolgopetec!

Lizika: Bržkone se krega s kakim slugom.

Mihelič: Ali bo uže pobral ta osel kopita ali ne?

Fips: He, he, he, lepi naslovi. Druzega ne, ko kreg in prepir. Hé, na tej strani je pa vse tako lepo tiho, vse je tiho, vse. Kaj ne golobičica? Hehehe! (Prijazno pokima Liziki ter odide.)

Lizika (zaklene za njim): Sitnost ti sitna? Če se še enkrat vrne, pa mu ne odprem več. (Odtegne zastor.) Zdaj sva pa sama, dragi Leon.

Tretji prizor.

Mihelič, Lizika.

Mihelič (skoči sem): Take sile pa ne trpim več, Lizika.

Lizika: Kdo pa huje trpi, Leon?

Mihelič: Če sem prav slišal, te je oni kurent celo poljubil.

Lizika: A, le na lice.

Mihelič: Nič! take podplatasta ustna se tvojih rudečih lic ne smejo dotikati.

Lizika: Ali morem pomagati, dokler sem v tujej moči. Moj oče je bil učitelj, umrl je v ubožnosti; vesela sem morala biti, da me je bogati boter vzel k sebi.

Mihelič: Kar je izdajal za te, povrnem mu, a neveste mi ne sme poljubávati, tudi na lice ne, tudi na uho ne.

Lizika: Tvoje neveste? Saj še nissem.

Mihelič: Si uže, draga moja. Včeraj so mi dejali roditelji moji, da privolijo.

Lizika: Je-li mogoče?

Mihelič: Tekel sem k notarju. Pogodba bode v enej uri narejena.

Lizika: Če le privoli moj boter?

Mihelič: Mora.

Lizika: Dvomim. Oporoka mojega očeta me je dala popolnoma njemu v oblast.

Mihelič: Prevariti ga hočeva; ako se nama pa to ne posreči, te odvedem.

Lizika: Bog obvaruj!

Mihelič: Ali bi ne hotela iti z menoj?

Lizika: Nikdar!

Mihelič: Tudi ne, ako bi te iz te hiše naravnost k altarju peljal?

Lizika: Pot k altarju so rekli večkrat moj oče — nij stranska pot. Pri svitem dnevu, po širokej cesti se mora iti tjà.

Mihelič (jo objame): Me-li ne ljubiš?

Lizika: Gotovo bolje, nego bi bilo treba, temu porok je votli zid.

Mihelič (poklekne prednjo): Ljubica moja! Nevesta moja!

Lizika (se nežno pripogne doli k njemu): Ljubi Leon!

Četvrti prizor.

Gospa Polajka (stopi v Miheličevo sobo). **Prejšnja.**

Gospa Polajka: Mladega gospoda nij doma? Duri odprte? Bog se usmili, tukaj se lahko vse pokrade. (Zapazi votlino.) Križani Bog! kaj vidim? (Pogleda skozi.) I, i, glejte, glejte!

Mihelič (skoči kvišku.)

Lizika (se vstraši): Izgubljena sem!

Gospa Polajka (zleze sem): A, ta iznajba je pa nekaj vredna.

Mihelič: Vraga! pozabil sem vrata zapahnuti.

Gospa Polajka: No, ta sosed mi je pa všeč.

Mihelič: No, no, gospa, le nikari ne razsajajte!

Gospa Polajka: Jaz naj bi ne razsajala? Glejte, glejte! Tako luknjo mi naredi v zid, da bi lahko parizarski voz skozi šel, pa naj bi bila tiho? Mene je prevaril, da je v mene zaljubljen, pa hodi sem-le k lepej krojačevej deklici? Pa naj bi ne razsajala? Vso hišo hčem skupaj zbobnati! Na pomoč hčem klicati! Čujete?

Mihelič: Dajte si prej reči pametno besedo, potem storite, kar hočete.

Gospa Polajka: Pametno? Ko ste meni dvorili, niste govorili o pameti, nego o ljubezni.

Mihelič: Takrat sem bil tudi zaljubljen v Vas, a to ne more vedno trajati.

Gospa Polajka: Ne eno minuto niste bili zaljubljeni v mene, to zdaj dobro vidim. Le zato ste me izvabili iz sobe, da take sleparije notri počenjate. O, pa le počakajte, mladi gospod, le počakajte lepa gosposdična, v enej uri ima celo mesto govoriti o Vaju.

Mihelič (izvleče mošnjo): Kaj vam more to hasniti. Saj Vam hočem dati teh-le pet desetakov, ki jih imam v roki?

Gospa Polajka: Pet desetakov? pet desetakov hočete meni dati?

Mihelič: Pa še pet, če mi hočete pomagati.

Gospa Polajka: Pomagati? — I no, če se to lahko pošteno zgodi, zakaj ne — meni je za poštenje.

Mihelič: Se ve da, kakor vsem kramaricam. A bodite mirni, jaz hočem to ljubeznjivo deklico vzeti.

Gospa Polajka (zaničljivo): Vzeti?

Mihelič: Ona je hči nekega učitelja, jaz sem kupec. Roditelji so mi uže dovolili. Še krojača moramo prekaniti. Potem mi imate Vi preskrbeti obleko — po najnovejšej modi, naj bo kakor draga hoče.

Gospa Polajka (mirna): To se da poslušati.

Toda —

Lizika: O gospa! Usmilite se uboge sirote,

Gospa Polajka: I no, kaj pa, vsaj imam tudi jaz srce — potlej — kaj pa, kar se tiče tistih pet desetakov.

Mihelič; Tu jih imate!

Gospa Polajka: O, to je pa preveč.

Mihelič: Le vzemite.

Gospa Polajka: No, če me silite! (Vzame denar.)

Mihelič: Pa še nekaj, gospa Polajka! Ali mi niste nekdaj pripovedovali, da ste malo tako-le špekulirali za bogatim krojačem.

Gospa Polajka: I, no, to je bilo takrat, ko sva se pravadala, zato ker se najini hiši držiti druga druge.

Mihelič: Se ve da, se ve da —

Gospa Polajka: Pozvedovala sem, kaj in kako, pa ta surovež je dejal, da sem mu prestara.

Mihelič: Izmišljija! Saj ste v najboljših letih, bogata gospa, veliko ste po svetu poskusili.

Gospa Polajka: Da, to je res.

Mihelič: Ko bi ne bil gospod Fips tako zaljubljen v mojo Liziko, z obema rokama bi Vas bil objel. Ako bo pa videl, da je deklica izgubljena zanj, kaj velja, da položi bogati krojač škarje k Vašim nogam.

Gospa Polajka (prilizljivo): Hm, kako ste poredni.

Mihelič: Uže velja, jaz bodem Vaš starešina.

Gospa Polajka: Vi znate tako na srce govoriti — sklenila sem sicer, da bom svoje štiri može v tihoti objokavala — toda, ako vidim prst usode —

Mihelič: In pa krojačevo roko! Kaj ne? Uže velja, kup je dognan!

Gospa Polajka: Kdo bi bil to mislil! Pota usode so temna.

Lizika (ki je stala pri oknu): Za božjo sveto ime, varuh gre uže po cesti.

Mihelič: Brž tjà. (Porine gospo Polajko skozi votlino.) Na svidenje, ljuba Lizika! (Zleze za gospo Polajko.)

Lizika (obesi urno obleko, ter potegne gardino črez votlino).

Peti prizor.

Fips (trka zunaj) Prejšnji.

Lizika: Kdo trka?

Fips: Jaz sem, golobičica! Jaz, tvoj boter, tvoj ljubeznjivi, majhni Fipček.

Lizika (odpre): Ste li uže prišli?

Fips: Da, da, mučica, ti se mi smiliš, gotovo ti je bilo dolgčas po meni.

Mihelič (ki na onej strani posluša): Kaj še norec misli!

Lizika: Da, a kratkočasila sem se, s čimer sem se mogla.

Fips: S čim pa, bacika? s čim pa?

Lizika: Jaz delam —

Mihelič: Svojo poroško obleko.

Fips: To je prav!

Lizika: Jaz šeptam —

Mihelič: S svojim ljubčekom.

Fips: To je lepo.

Lizika: Jaz mislim —

Mihelič: Da ste Vi norec!

Fips: I no, to je tudi prav. Kaj ne, konečno te pa vendar premaga hrepenenje.

Lizika: I, se ve da večkrat hrepenim —

Mihelič: Pa ne po Vas.

Fips: To me očaruje —

Lizika: Če Vas dolgo nij, še molim —

Mihelič: Da bi se Vas znebila!

Fips: Oh, dobro dete!

Lizika: Včasih se groze tresem —

Mihelič: Da se boste vrnili!

Fips: Verjamem.

Lizika: Kedar se mrači, se mi zdi, kakor bi videla senco. Potem me nekaj stisne —

Mihelič: Mej roke —

Fips: To prihaja od krvi.

Lizika: Potem me pritisne —

Mihelič: Na ustnice.

Fips: To nič ne de!

Lizika: A na mah pridete Vi —

Mihelič: Kakor pošast!

Fips: Prekrasno!

Lizika (se sramožljivo smeje): Jaz vidim v Vašej osobi —

Fips: Povej, povej!

Mihelič: Največjega osla!

Fips (zadovoljen): To uže umem.

Lizika: Sramežljivost mi zapira usta, toda srce —

Mihelič: Vas zasmehuje.

Fips: Lepo, prav, lepa golobica, vsaj tudi zaslužim, da tako misliš o meni.

Šesti prizor.

Lojze, Prejšnji.

Lojze (stopi v Miheličevo sobo): Notar Vam tukaj pošilja pogodbo.

Mihelič: Tiho! Tiho!

Fips: Tudi nama jo ima kmalu poslati.

Lizika: Tega se nádejem.

Fips: Tvoje najnežnejše želje se imajo kmalu izpolniti.

Lizika: Kmalu?

Mihelič: Prav kmalu!

Fips: Prav kmalu, tašica lepa! Potem te le smrt loči od tvojega ljubčeka —

Mihelič: Od mene!

Lizika (bolj za-se): Od njega!

Fips: Od mene namreč. Še malo časa te moram pustiti samo. Moram iti s poskušnjo tjà k onemu telebanu. Bom videl, če se danes damica pokaže. Durij ti nij treba zaklepati, pridem zopet. Potem ti ima ves večer preteči v sladkem, zaljubljenem šepetanji na strani tvojega zvestega Fipsa, kakor potok mej rožnimi grmi. (Vzame poskušnjo ter pošilja Liziki z roko poljubke.) Najini srci hočeva vdeti v šivanko ljubezni; s škarjami hrepenenja hočeva prestriči vse zadrege, šivati hočeva pridno svojo srečo, dokler ne sešijeva robov, ki jih more le smrtna kosa razparati. Z Bogom, ljubljena golobičica, slaščica, mučica, z Bogom! (Odide.)

Lizika: Zdaj se bliža odločilni trenotek. Hitro tjà! (Odtegne zastor ter zleze v Miheličevo sobo.)

Sedmi prizor.

Lizika, Mihelič, gospa Polajka, Lojze (v Miheličeveji sobi).

Lizika: Tukaj sem. Varuh pride takoj sem.

Mihelič: S poskušnjo; vse sem slišal.

Lizika: Meni poka srce. Da bi se le dobro izteklo.

Mihelič: Ne skrbi! Gospa, vzemite bojazljivo nevesto v svojo sobo, oblecite jej hitro drugo obleko, ogrnite jej zaveso čez lica ter jo pripeljite nazaj.

Gospa Polajka: Idite, gospodičina. Počila od bi smeha! (Tira jo sè soboj.)

Mihelič: Pomagaj mi, Lojze. (Postavita podobno pred votlino.)

Fips (trka zunaj).

Lojze: Uže spet trka.

Mihelič (sede na stol, zagrabi knjigo, ter se dela, kakor bi bral). Notri!

Osmi prizor.

Fips, Prejšnji.

Fips: Vaš čez vse ponižni sluga! Kakor ste zapovedali, prinašam Vam tukaj poskušnjo prekrasne obleke, ki so jo milostljivi gospod naročili za prekrasno damo.

Mihelič: Dobro, gospod Fips. Z milostljivim gospodom me nikar ne pitajte. Jaz sem kupec.

Fips: E kaj! Vaša milost ima denar, to se pravi, veliko denarja, zato se Vam spodobi naslov „milostljivi gospod“ uže za pravice in denarja voljo. Pri tej obleki moram ko pošteni umetnik opomniti, da je nij merila moja izkušena roka, nego neki mazač, zato tudi ne garantiram, da bo obleka popolnoma prav.

Mihelič: Moja nevesta je bila takrat na deželi; zdaj je pa v mestu, zato se pa lahko popravi, ako se je kaj zamudilo.

Fips: Smem-li prašati, kje stanuje presrečna gospodična nevesta?

Mihelič: Tu pri meni stanuje.

Fips: Pri Vašej visokosti? Ej! ej! ej!

Mihelič: Pa ne, da bi kaj slabega mislili zaradi tega.

Fips: O Bog ne zadeni! O bogatih ljudéh jaz nikdar nič slabega ne mislim.

Mihelič: Lojze, vprašaj nevesto, če jej je ljubo za trenotek sem priti.

Lojze (gre).

Mihelič: O kako ste srečni! Kako prijetno rokodelstvo imate. Najlepša dekleta stojé pred Vami. Marsikak ljubitelj Vas bi zavidal! Tako, na primer, oglejte si to le sliko. Piram pa

Tisba sta to. Da bi bil Piram krojač, ne bilo bi mu treba govoriti sè svojo ljubo skozi luknjo v zidu.

Fips: Skozi luknjo v zidu? Ej! ej!

Mihelič: Sosedu sta si bila. Uboga Tisba je imela oskrbnika, ta je čul nad njo, kakor pošast.

Fips: Zato sta pa luknjo skopala skozi zid, glejte, glejte!

Mihelič: Kaj sta pa sicer hotela.

Fips: Varuh je moral biti pa vendar pravi teleban, da nij nič zapazil.

Mihelič: Da, k sreči je bil osel.

Fips: Pa še kakšen, he, he, he!

Mihelič: Nevesta je uže tukaj.

Deveti prizor.

Lizika (v drugej obleki). **Gospa Polajka. Lojze. Prejšnja.**

Mihelič: Gospodičina Jelinovska, tukaj je gospod Fips s poskušnjo.

Fips (razvezuje svojo robo): Bom imel takoj čast — (Obrne se s poskušnjo k Liziki, jej gleda v obraz, osupnen obstane, miga z ustnimi, roka se mu trese, poskušnja mu pade iz roke.)

Mihelič: No, gospod Fips, ali bo kaj?

Fips: Lizika! vsi vragi!

Mihelič: Kaj pa je to?

Fips: Lizika, kako si pa ti sem prišla?

Mihelič: Gospod, ali ste nori? Kaj hočete sè svojo Liziko? To je gospodičina Amalija Jelínovska.

Fips: Ali sem očaran?

Mihelič: Ne mara ste pijani.

Fips: Prosim, da drugače govorite, take šale jaz ne razumem. Jaz sem pošten meščan, Lizika je moja varovanka.

Mihelič: Gospod! Vi ste ob pamet.

Fips: Nič ob pamet!

Lojze: Ali ste besni!

Fips: Nič besni.

Gospa Polajka: Vi se motite.

Fips: Nič se ne motim!

Lizika: Jaz ne razumem, kaj pa hoče ta mož? —

Fips: Nà, tu-le imaš: Tudi glas je njen!

Lizika! Ti grda Lizika! Kaj pa misliš? Ali je to tvoja ljubezen? Precej pojdi z menoj domov! Zaklenem te, ti dihur! ti kuna!

Lizika. Gospod Mihelič, oprostite me od tega norca.

Mihelič: Gospod, ako mi ne nehate kmalu razgrajati, Vas vržem ven. Še enkrat Vam povem, ta gospodičina tu je Amalija Jelinovska, moja nevesta.

Fips: To nij res! To je Lizika Grabkova, moja varovanka, moja nevesta.

Lizika: Ta človek je prismuknen, bolje je, da grem v svojo sobo. (Odide.)

Fips (hoče za-njo, a drže ga nazaj). Lizika! Lizika! Vragovo dete! Zlodjev otrok! Jaz grem na policijo, jaz grem pred sodnijo, jaz grem po kompanijo vojakov.

Mihelič: A pustite vendar naj jaz govorim. Kako morete kaj takega misliti? Kje ste pa pustili Vi svojo Liziko?

Fips: Doma, v svojej sobi.

Mihelič: No, tedaj je tam. Le idite tjà in je poiščite.

Fips: Gosposka je bode poiskala, gosposka!

Mihelič: Stvorite, kar hočete. A takih šal v prihodnje ne trpim. Kaj morem, da je moja nevesta Vašej tako podobna? Moja uboga Amalija se je vstrašila. Bog ve, kaj dela. (Tiho Lojzetu): Zamudi ga še malo. (Odide.)

Deseti prizor.

Fips. Gospa Polajka. Lojze.

Fips: Tristo medvedov! K mojej Liziki gre!
— Da, jaz grem tjà, prepričati se hčem — o moj Bog! pa saj sem uže prepričan. (Hoče iti.)

Lojze (ga mudi): Sram Vas bodi, gospod Fips; le pomislite čast svojega stanu. Prvi krojač na svetu je delal obleko za dame, kajti oče Adam so naredili svojej ljubej ženi obleko iz figovih listov.

Fips: Vrag te vzemi! Izpusti me!

Lojze: Kaj mislite, s čim je Adam sešil figove liste. Cvirna takrat nijso še imeli —

Fips: Saj te nič ne prašam! (Hoče se mu iztrgati.)

Lojze: Morebiti je pa z lipovim ličjem — ali pa s pajčevino —

Fips: Pravim, da me pusti! (Iztrga se mu, a gospa Polajka ga takoj zopet ujame.)

Gospa Polajka: Dragi gospod sosed, jaz bi rada zaradi žlebu pri strehi nekaj z Vami govorila.

Fips: Drugi pot, gospa sosed, drugi pot. (Iztrga se, a Lojze se v tem tako postavi, da ga takoj zopet ujame.)

Lojze: Lahko bi se reklo, da je Adam jermene rezal iz neke kože —

Fips: Iz tvoje naj bi jih bil!

Lojze: Pa to spet ne more biti, vsaj do takrat nij še nobena žival poginila.

Fips: Po meni je, ako me ne izpustiš. (Iztrga se mu, a gospa Polajka ga takoj zopet ujame.)

Gospa Polajka: Jaz hčem. da mi žleb popravi, dež mi lije v sobo.

Fips: Usmiljenje — saj jaz še pod kapom stojim!

Lojze (ga prime od druge strani): Učenjaki se niso še zedinili —

Fips: Poberi se mi! (Iztrga se z največjim trudom obema ter na vso moč beži.)

Gospa Polajka in Lojze: Hahahaha!

Enajsti prizor.

Lizika (v navadnej obleki) in **Mihelič** (prideta smeje se iz sobe). **Prejšnja.**

Mihelič: Zdaj moramo to šalo izvršiti. Brž tjà, a zadnjikrat!

Lizika: Skoraj smili se mi. (Podoba se odmakne. Lizika zleze v Fipsovo sobo, dene vse v red, se vsede na navadni kraj ter pletka. Drugi poslušajo ter si migajo mej soboj.)

Dvanajsti prizor.

Fips. Lizika.

Fips (pride ves brez sape v svojo sobo. Lizika mu kaže hrbet. Ko jo zapazi, ostrmi ter v največjem osupnenji): Lizika!

Lizika (ga prijazno pogleda): Dobro došli, ljubi gospod boter!

Fips: Jeses, ali si res ti?

Lizika: Kaj hočete s tem reči?

Fips: Ali nijsi šla nič iz sobe?

Lizika: Prav nič. Glejte, kar Vas nij bilo, sem osem vrst spletkala.

Fips (se počasi umiruje): Lizika — povej mi vendar — ali nič ne zapaziš na meni?

Lizika: Zdi se mi, da ste malo upehani.

Fips: Pa sem vendar človeku podoben menda?

Lizika: O da, še precej.

Fips: Meni so se pripetile reči — čudne reči —

Lizika: Povedite mi vendar, kaj?

Fips: Drugi pot. Zdaj némam časa, pa sem tudi ves ob sapo. (Pihlja si z robcem.) Hvala Bogu, saj so bile le sanje, hudobne sanje, čudne sanje. Pozabiti jih hočeva. Saj sedi moja golobičica tukaj in pletka, kakor sveta Jedert.

Lizika: Jaz ne morem razumeti —

Fips: I saj tudi jaz ne, ljubka. Narava ima skrivnosti, uganjke, čuda. Drevi ti bom uže vse povedal. Zdaj moram zopet tjà, sem poskušnjo tam pozabil.

Lizika: Kako? Zopet hočete iti. Kako mi je hudo, vedno moram biti sama.

Fips: Še malo potrpi.

Lizika (jokaje): Tako sem bila uže vesela, da Vas bom zopet videla —

Fips: Dobro dete! Kako mi je vdano! — Bodi mirna, golobičica, v dveh minutah sem zopet pri tebi. Potem bodeva večerjala skupaj in jaz ti bodem čital novine. Ta pot mi ne boš jemala v zlo, mučica moja, ako zaklenem za soboj.

Lizika: Zakleniti me hočete?

Fips: Samo ta pot. Ne iz nezaupnosti, Bog obvaruj, to se zgodi le zaradi neke stave.

Lizika: Za moj del. Meni je vse eno, saj tako vselej zapahnem vrata od znotraj. Uzroka še vedeti nečem. Kar stvori moj ljubi varuh, je gotovo prav.

Fips: Ah, krasno dete! Le mirna bodi. Šviga, šviga črez dva praga, pa sem zopet pri tebi, slaščica moja. (Gre ter skrbno zaklene duri za soboj.)

Lizika (poskoči): Šviga švaga! pa sem tam.
 (Odtegne zastor ter skoči Miheliču v naročaj.) **Takoj bo tu! Takoj bo tu!**

Gospa Polajka: Slišali smo vse.

Mihelič: Urno, preobleci se.

Gospa Polajka: Brž v mojo sobo. (Gospa Polajka in Lizika odstopiti. Podoba se postavi pred votlino. Mihelič čita, Lojze krtači obleko. Fips potrka zunaj.)

Mihelič: Notri!

Trinajsti prizor.

Fips. Prejšnji.

Fips: Desettisočkrat Vas prosim oproščenja, da sem se tako grdo obnašal.

Mihelič: No, ste li preiskali svojo reč?

Fips: Ravnokar sem bil pri svojej varovanki. Podobna je Vašej nevesti strašno; samo nos ima malo večji, pa lasje niso čisto tako rujavi; sicer pa kakor dva krajcarja. Tedaj boste odpustili, da sem Vas za nespodobnosti voljo —

Mihelič: Je uže vse odpuščeno. Jaz sem dobro vedel, da ste pameten mož, ki bo svojo zmoto kmalu spoznal.

Fips: Če bi gospodičina Jelinovska morebiti zdaj blagovolili — poskušnjo. —

Mihelič: Lojze, pokliči mi nevesto. (Lojze gre.)

Fips: Ne zamerite, ali boste naše ubogo mesto vedno sè svojo navzočnostjo osrečevali?

Mihelič: Vsakako. Stanovati mislim tukaj v tej hiši, in moja nevesta si bo naročevala vedno pri Vas obleko.

Fips: Zgodovina krojaške umetnosti bode ohranila njeno ime. — Kaj pa svatba? — Če smem tako prost biti, da vprašam.

Mihelič: Praznovala se bo jutri. Kontrakt je uže tukaj. Apropó, gospod sosed, še podpisane ene priče manjka, ali bi bili Vi tako dobri, da bi se podpisali?

Fips: O to bi se ne spodobilo. — V tako imenitnej družini —

Mihelič: Ljubi gospod Fips, Vi me še ne poznate. Vélikega umetnika jaz čislam, kjer ga nahajam, in če sè svojo umetnostjo združuje še toliko poštenosti —

Fips: Vi me čisto sramotite. Pošten sem, to je pa istina. Svojih naročnikov ne spravljam nikdar v škodo, tudi za najmanjšo zaplatico ne. Tukaj na primer je ostal velik kos blaga, ki ga zdaj izročam zvestim rokam. (Dá mu čisto majhno zaplato.)

Mihelič (zaplato visoko vzdigne): Vaša poštenost me je čisto osupnila in vedno raste v meni želja, videti in brati ime takega poštenjaka pod svojim zakonskim kontraktom. Urno, tukaj je pero in črnilo — podpišite bez zamude.

Fips: Ponosen sem na tako čast. — (Podpiše.)

Mihelič (si vtakne kontrakt v žep): Hvala lepa, ljubi gospod sosed, vabim Vas na svate.

Fips: O, prevelika milost! Kakor se spodobi, postil se bom dvakrat štiriindvajset ur poprej, da uravnam svoj želodec za tako imenitno pojedino.

Mihelič: Tukaj je moja nevesta.

Štirinajsti prizor.

Lizika (v drugej obleki). Prejšnja.

Fips (zopet ostrmi, ko jo vidi).

Mihelič: Pridite, ljuba Amalija, gospod Fips je svojo zmoto spoznal, ter prosi oproščenja.

Fips (jecljaje): Seveda — milostna gospodičina — Ne, to je strašno! — jemljem si čast — satanska sleparija! — poskušnjo — Lizika je, pa je!

Mihelič: No, gospod sosed? Zdi se mi, da ste zopet v zmoti?

Fips: O nikakor ne! Ključ imam v žepu — toda — čim bolj opazujem — zares, Lizika je!

Lizika: Ubogi mož uže zopet nij prav pri čistej pameti.

Mihelič: Gospod Fips, ne jezite me.

Fips: Ljubi Bog! vsaj bi ne bilo čudo, ko bi ob pamet prišel! — Lizika — gospodičina — oprostite — (Bliža se jej): Vrag naj me vzame, če to nij ona! Na, vsaj vidim tisto rujavo liso na vratu —

Lizika: Ne hodite mi preblizu!

Fips: Kaj, ali nijsi moja nevesta? — ali ne bova o binkoštih ženin pa nevesta? — Še tisto malo pameti bom izgubil, kar je imam.

Mihelič: Saj ste jo uže izgubili. Usmiljenje se mora imeti z Vami. Jaz hčem biti velikodušen; pojdite domov, pa pripeljite svojo Liziko sami semkaj.

Fips: Ah, če bi Vi to dovolili!

Mihelič: Da, da, dovoljujem. Jaz bi sam rad videl čudno podobnost.

Fips Lipe: Ostrmeli boste. Jaz bežim, skačem, v dveh minutah bom zopet tu. (Odide.)

Petnajsti prizor.

Mihelič. Lizika. Potem Gospa Polajka.

Lizika: Ah kako se zdaj steče!

Mihelič: Le mirna bodi, kontrakt je uže podpisal.

Lizika: Ali ga je? — Hvala Bogu!

Mihelič (kliče ven): Gospa Polajka! hitro, nobenega trenutka ne smemo izgubiti.

Gospa Polajka (v Lizikinej obleki): Sem uže gotova.

Mihelič: Dobro igrajte svojo nalogo. Jaz želim, da bi bili nazadnje vsi zadovoljni. (Odmakne podobo, gospa Polajka gre tjà, zagrne zastor ter se vsede na Lizikino mesto.)

Mihelič: Zdaj poslušajva.

Lizika: Mene skrbi.

Mihelič: Dobrovoljno je podpisal. Ti si gotovo moja.

Šestnajsti prizor.

Fips. Prejšnji.

(Fips odpre duri ter urno nastopi. Gospa Polajka mu kaže hrbet.)

Fips: Zares, tukaj sedi — kakor bi bila pribita. Lizika, golobičica, pridi naglo —

Gospa Polajka (poskoči ter se obrne). Tukaj sem, gospod varuh!

(Premor. Komična osupnenost.)

Fips (ki je dolgo poskušal govoriti). O satan! tvoja moč je velika!

Gospa Polajka: Pej! Kaj nam hče satan?

Fips (kipeč): Kje je moja Lizika? Kako Vi sem prihajate? Ali sem še na svetu? Ali imam še glavo?

Gospa Polajka: Osrčite se, dragi gospod sošed, jaz Vam vse razložim. (Karikirano): Leto in dan je uže, da Vas ljubim.

Fips: Ponižni sluga! Kje je Lizika?

Gospa Polajka: Dobro dete! Njej sem zau-pala svojo bolečino, ganena je bila, ter mi je prepustila svoje pravice do Vas.

Fips: Tega ne more! Tega ne sme!

Gospa Polajka: Sklenila je celo zaročiti se z mladim gospodom Miheličem.

Fips: Tega naj ne poskuša!

Gospa Polajka: A samo pod tem pogojem, da Vi v to dovolite.

Fips: O nikdar!

Gospa Polajka: Kontrakt ste uže podpisali.

Fips: Da sem tak osel!

Gospa Polajka: Obljubili ste, da pridete na svatbo.

Fips: Bik! še obleko sem jaz naredil.

Gospa Polajka: Ker sem jaz še cvetoča in v najboljših letih —

Fips! Ponižni sluga!

Gospa Polajka: Ker imam hišo brez dolga —

Fips: Brez dolga? — Kje je dekle?

Gospa Polajka: Potem deset tisoč gotovega denarja —

Fips: Gotovega denarja? — Jaz Vas zadavim!

Gospa Polajka: Sem mislila, da zveza mej Vami in menoj —

Fips! Ponižni sluga! — Hudobno dekle! — Brez dolgov je Vaša hiša?

Mihelič (tiho): Pomišlja še!

Fips (hodi gori in doli): Peklensko sleparstvo! Duša zanikarna! — Deset tisoč gotovega denarja?

Gospa Polajka: Deset tisoč!

Lizika (tiho): Bo! bo!

Fips (po premoru): Se ve da, draga gospa soseda, ko bi bil jaz poprej poznal Vaše misli. — Tudi jaz sem Vas uže davno na tihem ljubil. — Je li denar tudi naložen na obresti. —

Gospa Polajka: S šestimi od sto.

Fips: Nà, dekle je tako pri meni vzrastlo — mlada gladka stvar — s tako zrelo lepoto se se ve da ne dá primerjati — pa je tudi čisto revna. — Koliko Vam uže nosi hiša?

Gospa Polajka: Blizu tisoč goldinarjev.

Fips: Res? No, veste kaj? mladi deklini za nagajivost se hočem prav strašansko v Vas zaljubiti! Vzeti Vas hočem, kakor se spodobi, makari, če je ona malovredna stvar od togote rumena in zelena. —

Lizika (tiho): Rudeča je uže od veselja.

Gopa Polajka: Ali Vam smem zaupati, mali nagajivček?

Fips: Tu imate roko!

Gospa Polajka: Kako ljubeznjivo bodo tekla leta najine mladosti!

Fips: Oh ljubi Bog! da, denar nama ima nositi kolikor mogoče velike obresti. A zdaj mi razložite to vražjo sleparstvo! Kako ste pač ravnali?

Gospa Polajka: To imate videti takoj. (Odtegne zastor, Lizika in Mihelič stojita pred votlino ter se globoko priklanjata.)

Fips: Lizika! zlodjeva Lizika! (Hoče tja.)

Mihelič (mu preti s pištolo): Stojte gospod! Ta zid je ljubezen prekopala; le srečno ljubeči smejo laziti skozi. V enej uri sva z Liziko zaročena, v dveh urah je zid zopet cel.

Fips: Znorel bi!

Lizika: Ljubi gospod varuh, odpustite, nemogoče mi je bilo čakati do binkošti.

Fips: Ali nijsi mogla povedati? Saj bi se bilo tudi o velikej noči napravilo.

Lizika: Kontrakt ste podpisali; dajte mi tudi roko v spravo.

Gospa Polajka: Zaradi najine ljubezni storite to.

Fips (tužno): Zarad najine ljubezni! o da! — Kaj hčem storiti? — Tu, tu, je moja roka. (Pomoli jo skozi votlino.) Nádejem se, da svoje obleke ne boš drugemu dajala delati, nego meni.

Lizika: To se umé.

Mihelič: Hiti zdaj meni v naročaj! Ljubezen je zmagala! (Objame jo.)

Gospa Polajka (Fipsu): Ali ne bi tudi Vi prišli meni v naročaj?

Fips: Se ve da, ako Vi zapovedujete. (Objame jo nerodno, škili pa na Liziko.) Dober nauk si vsakdo jemlji iz tega: Mlad, ljubeznjiv, bogat gospod je vedno nevaren sosed, tudi če je zid vmes.

(Zavesa pade.)

